

Motion till riksdagen 2019/20:3611

av **Pål Jonson m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2019/20:154 Skärpta regler avseende hanteringen av sprängämnesprekursorer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av regelverket kring explosiva varor i syfte att uppnå en bättre fungerande tillsyn och kontroll av sprängmedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att märka kommersiella sprängmedel med DNA-märkning eller andra effektiva märkningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidigarelägga regeringens myndighetsgemensamma uppdrag om explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Moderaterna välkomnar lagändringar som ökar tillsynen av fler aktörer och uppmanar till fler åtgärder för att öka medvetenheten. Det är bra att regeringen har fattat beslut om ett myndighetsuppdrag kopplat till nya åtgärder mot sprängningar. En översyn av regelverket kring explosiva varor är dock nödvändig. Polisen har pekat på en rad brister i hanteringen av sprängmedel, vilket kan öka risken att sprängämnen försvinner från exempelvis byggarbetsplatser – sprängämnen som sedan används för kriminella ändamål. På en generell nivå handlar det också om att få en bättre kontroll av oseriösa företag inom byggsektorn som över huvud taget inte blir föremål för tillståndsgivning eller tillsyn. Därför måste hela kedjan med hantering av sprängämnen stärkas och skärpas. Det handlar om allt från tillräcklig kompetens och resurser hos tillsynsinstanserna till att nödvändiga kontroller faktiskt genomförs kontinuerligt samt att det finns tillräckliga sanktionsmöjligheter mot de verksamhetsutövare som brister i hanteringen. Det kan exempelvis handla om höjda vitesbelopp vid allvarliga brister.

Samtidigt finns det ett ökat behov av registerkontroller av de personer som hanterar sprängämnen.

Även ansvarsfördelningen måste bli tydligare, särskilt när det gäller möjligheter till ökad tillsyn. I dagsläget finns ingen etablerad struktur, och kommuner ställer sig frågande till hur den lokala tillsynen ska utövas i praktiken. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har huvudsakligt ansvar för internetbaserade marknadsplatser men bör även ta fram tydligare vägledning för gemensamma kraftåtgärder på alla nivåer. Detta görs i enlighet med EU-förordningens skäl 18, att medlemsstaterna bör upprätthålla en fortlöpande dialog med ekonomiska aktörer på alla nivåer i distributionskedjan.

Olaglig tillverkning av sprängämnen är ett starkt hot mot den allmänna säkerheten, genom terrorism och annan grov brottslighet. Tullverkets brottsbekämpande arbete ska kunna hindra sprängämnen, narkotika och vapen från att komma in i Sverige. Moderaterna vill därför se allt fler resursförstärkningar för att stärka myndighetens brottsbekämpande förmåga.

Moderaterna ser också riskerna med att reglering av märkning inte värderas som befintlig åtgärd för att stoppa illegal användning av sprängmedel. Remissinstanserna ifrågasätter att reglerna om märkning har tagits bort i EU-förordningen och ersatts av ett krav på information till distributionskedjan. Det resulterar i en mindre konkret reglering, och ändringen innebär mindre tydliga förutsättningar för tillsyn. Eftersom en stor del av bevisen i samband med sprängningar ofta förstörs är sprängningarna svårutredda.

Enligt polisen är sprängmedel som beslagtogs ofta tillverkade i syfte att användas vid exempelvis byggarbetsplatser. Ett krav på en effektivare märkning av kommersiella sprängmedel redan vid produktion, exempelvis genom DNA-märkning eller andra effektiva märkningsmetoder, skulle göra det enklare att spåra varifrån sprängmedlen kommer och vem som tillverkat dem – vilket skulle underlätta polisens utredningsarbete. Moderaterna vill därför se över möjligheten att DNA-märka eller på annat sätt förbättra märkningen av kommersiella sprängmedel i syfte att stärka och effektivisera det polisiära utredningsarbetet, så att fler anmälda sprängningar leder till fällande domar.

Sverige befinner sig i en situation med allvarlig gängkriminalitet, sprängningar och skjutningar. Som framhålls i förordningen ökar hotet mot den allmänna säkerheten till följd av terrorism och annan grov brottslighet, vilket förtydligar varför ytterligare åtgärder måste vidtas. Regeringens myndighetsgemensamma uppdrag om explosiva varor är nödvändigt och bör genomföras. Uppdraget ska dock inte slutredovisas förrän den 30 november 2021. Det är angeläget att det operativa samarbetet stärks och att kraftsamlingen sker nu. Slutsatserna från uppdraget bör därför presenteras i närtid. Moderaterna kräver att slutsatserna från uppdraget tidigareläggs och redovisas senast den 1 juni 2020.

Pål Jonson (M)

Jörgen Berglund (M)

Annicka Engblom (M)

Alexandra Anstrell (M)

Jessika Roswall (M)